

ANIMADVERSIONES 193

IN

HISTORIAM SVECANAM
NOBILISS. LAGERBRING
ÆVUM
WALDEMARI ET MAGNI LADULÅS.

QUAS

CONSENT. AMPL. ORD. PHILOSOPH.
PRÆSIDE

M_{AG}. ERICO MICH. FANT,

HIST. PROF. REG. ET ORD. SOC. R. SC. UPS. ET AC. R.
LITT. HUM. ANTIQ. ET HIST. STOCKH. M.

PRO GRADU

PUBLICO EXAMINI MODESTE DEFERT

JOHANNES LUDOVICUS MOSSBERG,

WESTMANNUS.

IN AUDIT. GUST. MAJ. D. XI MAJI MDCCXCVI.

H. A. M. S.

UPSALIÆ,

Litteris JOH. FR. EDMAN, Reg. Acad. Typogr.

ЗИМОЮ СЕЧЕМ
МАЛОСТЬЮ СЕЧЕНО
СИЧЬЮ СЕЧЕНО
СИКИЮ СЕЧЕНО

СЕЧЕНО СИЧЬЮ
СЕЧЕНО СИКИЮ
СЕЧЕНО СИЧЬЮ
СЕЧЕНО СИКИЮ

IN
SACRAM REGIAM MAJESTATEM
MAGNÆ FIDEI VIRO,
PROVINCIÆ GUBERNATORI
ET
NERICIÆ LEGIFERO,
GENEROSSISSIMO ac NOBILISSIMO
DOMINO
JACOBO LUDOV.
DE SCHANTZ,

*Ob insignia domui paternæ antea & nuper data Li-
beralitatis atque Benevolentiae documenta*

SACRUM

VOLUIT DEBUIT

JOHANNES LUDOVICUS MOSSBERG.

VI
MAGNUS VENDEMAIORE
SANCTA MARIA ASSUNTA
ANNO MDCCLXVII
VOCATUR CATHOLICIS
TERRA SANTA

ANIMADVERSIONES IN HISTORIAM
SVECANAM NOBILISS. LAGERBRING,
ÆVUM WALDEMARI ET MAGNI
LADULÅS.

Parimis rationibus inducimur ad credendum, Historiam Illustris *Lagerbringii* diu, quod & meretur, futurum princeps hac in materie opus. Sperandum non est, futurum, ut alii contingat, quod huic auctori, ut, plus quam dimidio seculi congestas, eruditissimæ opes conferat demum, vegeta & laboris patientissima senecta, ad tantæ molis rem tractandam, unde etiam prædecessores suos omnes tot parasangis post se reliquit, quot alium illi antecesurum existimandum est neminem ^{a)}. Deinde nostri non est ea temporis ratio, ut ferat librum, tot tamque spissis constantem voluminibus spinosisque adeo, ut jam judicant homines, nullius momenti disquisi-

A

fi-

^{a)} Jure meritoque Historiæ *Lagerbringii* objici poterit: 1:o quod notæ ad finem cujusque paragraphi sunt reiectæ, quæ res insignem cum crisi eandem legentibus molestiam creat. 2:o quod notas temporum non ad nostra, Calendaria refert; sed ad Calendarium Romanum & Ecclesiasticum, unde turbatur si per numero ordo rerum gestarum Chronologicus, qui insignem illis lucem adspexit. Præterea prodire post hanc Historiam, *Celsii Bullarium*, *Longobaskii Scriptores Rerum Danicorum*, nova Historiæ *Boriniana* editio, Chronicum *Pauli Justen* cum annotationibus Cel. *Porthus*, quæ in multis hoc opus vel augent vel emendant.

sitionibus criticis refertum. Itaque magis e re est hoc historiæ nostræ promtuarium ditare atque, ubi opus fuerit, novis observationibus emendare atque expolire, quam frustraneo conatu, qui cum blattis tineisque perpetuo luctari cogeretur, novum aliquod systema adgredi atque numerum Historicorum nostratum, se invicem exscribentium, augere. Cujus instituti periculum cum præsenti o-pella facere proposuimus; veniam res patrias amantium innocuo conatu nos promerituros fore existimamus.

Part. 2. Ad pag. 375 Ex *Cornero* atque *Kraanzio* extra omnem dubitationem existimat Auctor, R. *Ericum Erici*, Balbum cognomine, in Gothlandia diem obiisse supremum. Quod si admittatur, necesse est, ut horum Auctorum assertioni etiam fidem tribuamus, hunc Regem mortuum fuisse an. 1249. Fieri enim non potuit, ut obitus ejus, qui in 2 diem Februarii incidit, tam cito in Svecia innotesceret, ut octiduo post *Waldemarus* in successionem eligi posset, si in Gothlandia evenisset. Quod etiam observavit Cel. *Botin Hist. SvioGoth. Edit. nova V. 2. p. 119.* Jam vero omnia vetusta Chronica testantur, mortuum fuisse *Ericum* an. 1250, adeoque in Svecia & quidem in loco Up-saliæ admodum vicino.

Ad pag. 480 Notari meretur, Celeb. *Benzelio* persatisfissimum fuisse, locum cædis *Folkungicæ Herrvada* sive *Hersvada*, non in Vestmannia, sed Vestrogothia queren-dum esse & quidem in provincia Elfsburgensi, parœcia Nârunga, ubi etiamnum poens Hersvadensis & perspicua ab utraque parte fluvii castrorum olim positorum indicia. Notæ ad Monum. p. 250. Adeſt quidem etiam in pa-rœcia *Kolbäck* prope amnem prædium rusticum, *Hers- vad*

vad dictum; sed Folkungis, a Germania & Dania adventantibus, probabilius est, *Birgerum Jarl* in Vestrogothiam obviam ivisse, quam sivisse, ut penetrarent in interiora regni. Rudera castrorum, quæ in parœcia *Kolbäck* etiamnum visuntur, verius ad sequiora referuntur tempora, videlicet ad an. 1466, quo *Nicolaus Sture* ab una & *Ericus Nicolai Oxenstierna* ab altera parte amnis castra posuere. Cfr. *Fortsätttn. af Cantzli-R. Lagerbrings Historia*, p. 22. 23. *Botin Lefvernesbeskrif.* öfver *Birger Jarl* p. 99.

Ad pag. 485 Sicco præteriit pede legationem illam, quam ab Anglorum Rege Henrico III an. 1255 recepit *Birgerus*. Miserat quippe *Birgerus* fratres Dominicanos, Priorem *Pert* & *Commer* in Angliam ad contrahendum amicitiae vineulum. Multiplici guerrarum discrimine turbatus & plerisque negotiis occupatus statim legatos remittere non potuit Rex; verum jam binos ejusdem ordinis Monachos ablegat, *Gilbertum de Bello* & *Rogerum de Resbam*, quorum litteras credentiales ex Rymeri Federum T. I. P. 2. p. 1. Nottingham d. 22 Jul. 1255 adfert *Botin*, l. c. p. 223.

Ad eand. pag. A Vassovio, Bullam *Alexandri IV* de dispensatione consanguinitatis *Waldemari* & *Sophie* edente, in dupplicem errorem abduci se passus *Auctor*, primum illam datam esse an. 1258 asserens, dein scriptam Archiepiscopo *Upsaliensi Jarlero*. Data est d. 1 Mart. an. 1259. Cfr. *Celsii Bullarium*. *Jarlerus* munus resignandi licentiam obtinuit mense Decembri 1256 & obiit sequenti anno, ceu recte probat *Auctor* p. 775. Itaque Successori ejus *Laurentio* scripta est hæc Bulla.

Ad pag. 493 De antiqua dignitate Ducali in Svecia
 sententiam meam aperiam. Existimo illam nunquam a-
 liam fuisse, quam veterum *Farlorum*, neque plures um-
 quam, ante tempora R. GUSTAVI I, simul fuisse Sveciae
 Duces. Bulla Pontificis *Alexandri IV* d. 30 Dec. 1255,
 quæ prima huic dignitati in Svecia aulsam dedisse fer-
 tur, recte judicante Cel. *Portban* in notis ad *Fuslenii*
Chron. Episcop. Aboëns. a nob. v. *Celsæ* in Bulla-
 rio p. 76 mire recensetur. Qualis enim extat apud *Va-
 stovium* ad Vitam Aquiloniam p. 180, nihil aliud conti-
 net, quam quod auctoritate sua faciat justum & inviola-
 biliter observandum Ducis Svecorum propositum de certis
 in regno portionibus suis filiis assignandis, cum contra
Celsius addit, regnum dividendum inter filios *Birgeri*,
Benedictum Ducem Finlandiae, & *Ericum* Smolandiae Du-
 cem, quorum neuter in Bulla nominatur. Filius *Birgeri*
Magnus, antequam Sceptra caposseret, solus in monu-
 mentis patriis suo tempore *Dux Sveciae* vel *Sveonum* sa-
 lutarunt; fratres vero ejus *Ericus* semper *Domicellus* seu
Junker, *Benedictus* primum *Scholaris*, deinde vel *Regis*
frater Germanus, vel *Birgeri* quondam *Ducis Svecorum* fi-
 lius appellantur. An. 1284 cum *Birgerus Magni* patris
 declararetur Successor, frater ejus *Ericus* creatus est *Dux*
Svecorum, quem titulum dein semper solus retinuit; pa-
 trius autem *Benedictus* factus est *Dux Finlandiae*, quæ
 regio tum singulare Duce opus habuisse videtur. Illo
 vero mortuo an. 1291, alter Regis frater *Valdemarus*
 an. 1302 constituebatur *Finlandia Dux*. Qui aliis tri-
 buuntur a recentioribus Historicis, titulos *Ducum Suder-
 manniae*, *Smolandiae* in vetustis diplomatibus nuspiam of-
 fendere licet.

nobilis. Lagerbring, et vum Waldemari & Magni Ladulås. 5

Ad pag. 502. Error Dreijeri ex eo manifestum est provenisse, quod litteram initialem Farleri F in manuscripto male expressam L legerit.

Ad pag. 507. Nisi hallucinentur tabulae donationis de anno 1256 a Borænio in dissertatione de Wreta p. 64 editæ, quæ testem citant Benedictum nondum biennem; necesse est, illum antea natum fuisse. Observavit hoc dudum, qui in gravem historiæ patriæ jacturam immatu- ro fato rebus humanis eruptus est, Lib. Baro Carolus Hermelin in litteris Mercurio Svetico insertis an 1757, p. 409.

Ad pag. 511. Birgerum Jarl duobus ante obitum men- fibus Nuncio Apostolico Cardinali Guidoni obviam ivisse Calmariam, constat ex litteris eorum allatis p. 485. 736.

Ad pag. 524. An. 1270 Arnrido Skagba contulit Rex Waldemarus immunitatem prædiorum quorundam ab oneribus publicis Skogsskyld, Landskyld & Lagmanskyld ob prædium Holmstenstorp sibi collatum. Rabenius de Legiferis VestroGoth. Append. p. 5.

Ad pag. 543. Coronatum fuisse R. Magnum Ladulås Upsaliæ an. 1276 die Pentecostes 24 Maji etiam confir- mant litteræ ejus, allatae a Scheffero ad Chronicon Archi- Epis. p. 195, datae IX Kal. Junii, die electionis & intro- nisationis in Ecclesia Upsaliensi.

Ad pag. 539. Filiam R. Waldemari Comiti Holsati- co Gerhardo an. 1275 fuisse elocatam probant quidem litteræ allatae; unde vero constat, nomen ejus fuisse In- geburgen? In sequentibus p. 545 adfert Auctor, ex Torfæi Historia Norvegica, Ingeburgen an. 1277 comitatam fuisse Magnum Haquini, Regem Norvegiae Thunsbergam atque

p. 576 eandem in Norvegia apud Materteram suam manisse, quod fieri vix potuit, si Comiti *Gerhardo* fuisse matrimonio juncta. Testimonium autem *Erici Olai* p. 564 not. 4 allatum rem extra controversiam collocare videtur.

Ad pag. 587. In Novellis Litterariis Directoris *Laur. Salvii* 1754 N:o 98 plenius hujus Decreti Comitatis exemplum recenset *Anonymous*, ad quod sequens extabat annotatio: *Detta föreskrefna hafver jag Palne Eriksson skrifvit utaf en bok, som Biskop Botwid i Stregnäs både bänder emellan, efter den Biskop som i Stregnäs bodde, var Riksens Canzler i gamla tiden, tber som alla riksens handlingar voro tillstädés. Detta skedde anno 85c. 48.*

Ad pag. 615. Ridicula pene est sententia Auctoris monasterium S. Claræ in præsentia Regis ipso instauratio die fuisse exstructum. Non enim animadvertisit vocabula: *Tunc repente apud Ericum Olai Svetice reddenda esse Då Nysf.*

Ad pag. 629. Confirmatio privilegiorum Civitatis Rigensis heic omitti poterat, utpote dudum allata p. 542.

Ad pag. 641 Versus deficiens in Epitaphio R. *Magni* ita restituendus.

— *Lex seræ & obicis instar erat.*

Ad pag. 645. Dominus *Elavus* dicti Ducus (*Birgeri*) frater etiam memoratur in litteris de an. 1253, apud *Rabenum de VestroG.* Legiferis, append. p. 4.

Ad pag. 696. *Ulpbonem Dapiferum* qui obiit 1281, memorat *Ericus Olai*, p. 138.

Ad pag. 756. Quomodo Statuta Nicolai Archiepiscopi ad hoc ævum referre potuerit Auctor, equidem non
vi-

video. Auctor eorum fuit procul dubio *Nicolaus Ragvaldi*, Seculi XV Archiepiscopus, siquidem mentionem faciunt observationis *Festi S. Brigitte*.

Ad pag. 785. Testamentum Ducis & Episcopi Benedicti datum Skiåldavik d. 6 Julii an. 1290 legi potest in *Dissertatione Odbelij de territorio Wartofta*, p. 21.

Ad pag. 788 Promissi, quod pag. 446 dederat Auctor, vitam Episcopi Scaren sis *Laurentii* in sequentibus adferendi, oblitus est. Itaque defectum hunc supplere conabimur. Novendecim annos Scarensem sedem occupasse, auctor est *Chronicon Rhytmicum*, quod edidit *Benzelius* in *Monumentis*, quos numerat ab an. 1238 adeoque ad an. 1257. Itaque ad hunc *Laurentium* scriptam putat Bullam Pontificis *Alexandri IV* de anno 1254, qua Episcopo Scaren si injungit, ut *Theodoro Monacho Hammareni* in Norvegia conferat ecclesiam S. Michaëlis de Noko ejusdem Dicecesis. *Benzelius* l. c. p. 231. Statutum Archiepiscopi *Laurentii* de subsidiis ædificatio ni Templi Upsaliensis ex Helsingia atque Jemtia conferendis XL dierum indulgentiis confirmavit 1257 d. 6 Oct. *Peringsk. Mon.* I. 171. eodemque anno atque mense diem obiisse tradit *Rbyzelius*, Episcopos. I. 170, nescio quo auctore.

Quam exigua cum crisi hac tenus tractatæ fuerint res patriæ, documento est, quod quidquid contra *Excerpta ex scriptis Karoli Arosten sis Episcopi reges serint Schefferus* atque *Ibre*; illa tamen apud principes in Historia patriæ Auctores *Benzelium*, *Botinum*, *Lagerbring* fidem invenerint atque ab illis pro genuinis fuerint venditata. Ut igitur putidum hoc figmentum aliquando ex annalibus nostris ejiciatur atque simul exsulet, quæ eidem superstructæ sunt, hallucinationes historicæ; non novas, sed

sed veteres illud explodendi rationes, præter multas alias, præcipuas in compendio sistamus. 1:o Templum S. Trinitatis Upsaliæ an. 1210 a *Sverkero II* fundatum dicitur, cum tamen in eodem sacra fecisse *Ericum Sanctum* omnes vetusti Auctores existimant, cum a Danica factione opprimeretur. an. 1160. 2:o Templum rurale Veteris Upsaliæ *B. Mariæ Virgini* dicatum dicitur, cum tamen omnia vetusta diplomata testantur a b. *Laurenzio* nomen habuisse. 3:o Templum *Catbedrale* Upsaliæ novæ an. 1260 sub *Waldemaro* dicitur fundatum & ad tectum usque eductum, cum tamen ipse *Carolus Episcopus litteris* de an. 1271 ap. *Pering Sköld* Menum. T. 2 p. 17 testatur, Capitulum Upsaliense hoc anno proposuisse translationem Templi Cathedralis Veteris Upsaliæ ad locum magis idoneum, quod etiam in Comitiis Sudercopiensibus an. 1270 fuit decretum. Immo contractum ediderunt *Schefferus & Pering Sköld* cum Lepicida Parisiensi *Stephano de Bonneuil* de construendo hoc templo an. 1287 factum adeoque 27 annos posterius, quam ad tectum eductum fuerat. An. 1150, quo imperium nondum acceperat *S. Ericus*, habemus enim Bullam Pontificis ad antecesorem ejus de an. 1153, illum Templum Veteris Upsaliæ perfecisse, probabile non est, neque minus Festum assumptionis *Mariæ Virginis*, Ascensionis in Excerptis perperam dicitur, hoc vero in patria celebratum fuisse. Sepultum *Ericum* in medio Templi Cathedralis veteris Upsaliæ an. 1153 dicit Exceptor, cum tamen omnes veteranū, qui vitam ejus describunt, occisum demum ferunt an. 1160. *Stephanus*, primus Archiepiscopus Upsaliensis, antea dicitur fuisse Episcopus, cum tamen ex Monacho de Alvastra factum Archiepiscopum testantur Annales. Successorem ei datum 1188 *Johannem*, eo minus fidem invenit, cum an. 1185 obierit *Stephanus & Johannes* 1188 ab Estonibus fuit occisus. Ut præteream, quæ de ipsa membrana, a se inspecta, atramenti colore, litterarum ductu ceterisque ydæia criteriis, in Judicio suo de his Excerptis, dudum monuit *Schefferus*.
